

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD – 2001, Chișinău, Republica Moldova
tel: (373 22) 27-14-78
Fax: (373 22) 54-28-23
E-mail: consiliu@asm.md
www.asm.md

**ACADEMY OF SCIENCES OF
MOLDOVA**

Stefan cel Mare Ave. 1
MD – 2001, Chisinau, Rep. of Moldova
tel: (373 22) 27-14-78
Fax: (373 22) 54-28-23
E-mail: consiliu@asm.md
www.asm.md

Nr. _____ din _____

La nr. _____ din _____

**Domnului doctor habilitat, profesor
universitar Vasile BUMACOV,
Ministru Agriculturii și Industriei
Alimentare al Republicii Moldova**

Stimate Domnule Ministru,

Considerăm de datoria noastră să Vă familiarizăm cu opinia oamenilor de știință din sectorul agroalimentar referitor la proiectul Conceptului reformei în cercetare-inovare, educație și extensie din domeniul agroindustrial, elaborat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Comunitatea științifică din sectorul agroalimentar susține intențiile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare de a restructura sfera științei, inovării și educației din acest domeniu.

Noi cunoaștem bine situația dificilă ce s-a creat în domeniile științei și educației din complexul agroindustrial. Cu regret, știința agricolă nu este apreciată nici moral, nici financiar la justa valoare, ceea ce se reflectă negativ atât asupra pregătirii cadrelor științifice de înaltă calificare, cât și antrenării tineretului studios în sfera științei și inovării. Nu mai bine stau lucrurile și cu echiparea laboratoarelor institutelor ramurale cu aparataj contemporan. Toate acestea complică nu doar efectuarea cercetărilor în prezent, doar pun în pericol și posibilitatea dezvoltării științei agricole pe viitor.

Și totuși, în aceste condiții nefavorabile, grație devotamentului colaboratorilor instituțiilor agricole, doar în perioada anilor 2007-2011 au fost omologate și incluse în Registrul Soiurilor de Plante al Republicii Moldova culturi agricole: cerealiere - 27, tehnice -13, leguminoase-18, legumicole - 15, pomicole - 13, viticole- 8, aromatice și medicinale - 19 pentru a fi implementate în complexul agroindustrial.

Doar enumerarea acestor soiuri și hibrizi denotă că cercetările efectuate în acest domeniu nu sunt mai prejoase de nivelul standardelor europene.

În același timp, orice reformare în scopul eficientizării activității științifice, trebuie să asigure cointeresarea mai profundă a specialiștilor în efectuarea cercetărilor, sporirea nivelului profesional al colaboratorilor și dotarea procesului științific cu aparataj și reagenți.

Cu regret, proiectul Conceptului prezentat de către MAIA nu prevede oportunități de soluționare cu succes a acestor determinante, nu are argumentare financiară și expertiza fezabilității. Și mai mult, realizarea acestui Concept, care prevede fuzionarea IPAPS „N. Dimo”, Institutul de Fitotehnie „Porumbeni” și ICCC „Selecția”, va solda cu diminuarea semnificației științelor solului și fitotehniei, rolul cărora este primordial pentru agricultura țării.

Crearea unei noi structuri administrative suplimentare – Academia de Științe ale Vieții, va reorienta activitatea științifică și pregătirea cadrelor spre științele vieții, care includ în esență un spectru mult mai larg de domenii științifice, subminând rolul științelor agricole în rezolvarea problemelor prioritare din sectorul agroalimentar.

Proiectul prevede axarea cercetărilor științifice agricole în cadrul a 4 institute, dintre care 3 (Horticultură, Zootehnie și Medicină Veterinară și Tehnică agricolă) sunt păstrate în formatul

actual, al 4-lea institut – Institutul de cercetare – inovare agricolă, se prevede de a fi creat în baza fuzionării a 3 Institute actuale: IPAPS „N.Dimo”, Institutul de Fitotehnie „Porumbeni”, ICC „Selecția”.

În cazul țării noastre, în economia căreia actualmente predomină agricultura, rolul determinant al căreia se va păstra și pe viitor, privirea autonomiei institutelor nominalizate, de facto, va conduce la lichidarea acestora. Propunerea dată nu poate fi acceptată din următoarele considerente:

1. IPAPS „N.Dimo”, institut cu tradiții, recunoscut departe de hotarele țării, direcțiile de cercetare ale căruia constituie solurile ca factor principal, care asigură formarea recoltelor înalte și stabile, utilizarea lui rațională, protecția și combaterea proceselor erozionale și de degradare a acestora.
2. Institutul de Fitotehnie „Porumbeni”, care prin hibridii de porumb creați ce sunt cultivați nu doar la noi în republică, dar și în alte țări, cultură care predomină și va prevala în structura plantelor cultivate.
3. ICC „Selecția”, unul din primele instituții științifice create în sectorul agroalimentar în Republica Moldova, ce a creat 319 soiuri și hibridi de culturi de câmp, dintre care 136 au fost omologate și implementate, având suport esențial în dezvoltarea fitotehniei atât în trecut, în prezent, cât și pe viitor.
4. Fuzionarea acestor 3 Institute nu va conduce la satisfacerea cererilor sectorului de producere agricolă și nu va spori eficiența acestuia.

Conceptul prevede și reformarea sistemului educațional în sectorul agroindustrial, prin schimbarea titlaturii UASM în Universitatea de Științe ale Naturii și modificarea structurii facultăților. Denumirea nouă a Universității orientează instituția nu atât spre pregătirea specialiștilor în domeniul agriculturii, cât spre un spectru indeterminat de domenii, deoarece științele naturii includ așa domenii ca biologia, fizica, chimia, geografia, geologia etc., motiv ce nu permite de a fi acceptată.

Nu este argumentată nici oportunitatea deschiderii facultăților „Protecția mediului și Bioenergetica” și „Biotehnologii”, deoarece din lipsa ofertelor din partea producerii vom pregăti din start specialiști șomeri.

Ce ține de crearea Facultății „Științe Tehnologice în Industria Alimentară”, autorii n-au ținut cont de existența unei asemenea facultăți la UTM. În același timp nu este argumentat excluderea Facultății „Cadastru și Drept”, specializare strâns legată de problemele agriculturii și care nu are reflectare în structurile altor universități. Atractivitatea redusă a specializărilor în sectorul agroalimentar nu se datorează actualului sistem de educație profesională, dar este cauzată de diminuarea prestigiului profesiilor din domeniul agriculturii, determinate de neapreciere la justa valoare a semnificației agriculturii în țara noastră.

În proiectul propus nu este clară soarta Stațiunilor Tehnologico- Experimentale.

Așadar, în baza celor expuse, devine evident că fezabilitatea conceptului reformei în cercetare-dezvoltare, educație și extensiune în domeniul agroindustrial, nu este argumentat atât financiar, organizatoric, cât și științific, deoarece el nu prevede oportunități privind cointeresarea materială și spirituală a cercetătorilor, ameliorarea bazei tehnico-materială a procesului de cercetare și testare prin dotarea cu utilaj modern, stagierea și efectuarea cercetărilor științifice în comun cu savanți de peste hotare.

Și mai mult, acest concept nu va conduce la consolidarea științelor agricole cu cele adiacente, dar va dispersa potențialul științific existent al țării pe interese corporative, ce vine în contradicție cu tendințele mondiale de consolidare a potențialului științific. Și totuși considerăm oportun de a realiza următoarele măsuri de reformare a sferei științei și inovării din sectorul agroalimentar.

1. În baza Direcției știință, formare profesională și extensiune rurală și Secției dezvoltare tehnologică și resurse regenerabile de creat două Departamente: Departamentul Cercetare - Dezvoltare și Pregătire Profesională, având ca sarcină managementul strategic al institutelor științifice de cercetare-inovare, UASM și colegiilor agricole și Departamentul

Transfer Tehnologic și Extensiune cu atribuții de management strategic în transferul tehnologic și extensiunea inovațiilor.

Structura primului departament va fi constituită din reprezentanții MAIA, ME, SȘA a AȘM, UASM, Institutelor de cercetare – inovare, colegiilor agricole Uniunea producătorilor, care va asigura reflectarea intereselor tuturor organizațiilor cointeresate în rezultatele științelor agricole, implementarea și extensiunea acestora.

2. Deoarece agricultura este și va fi o ramură determinatoare în dezvoltarea economiei țării pregătirea specialiștilor cu studii superioare în acest domeniu prezintă o activitate prioritară a Universității, considerăm oportun păstrarea acesteia cu actuala denumire, prin ce se accentuează responsabilitatea corpului universitar în pregătirea cadrelor în agricultură, dar nu în științe ale naturii, ce ar diminua semnificația specializării în domeniul vizat.
3. Restructurarea institutelor științifice este rațional de a fi efectuată pe interior, păstrând actualele 6 institute, care întrutotul reflectă domeniile prioritare de dezvoltare a agriculturii durabile, atribuindu-le ca sarcină principală elaborarea suportului științific în ramura corespunzătoare. Fiecare institut se va determina referitor la suprafața de teren agricol necesară pentru efectuarea experiențelor, creînd în cadrul institutului o Secție experimentală finanțată de la bugetul de stat misiunea căreia va constitui organizarea și realizarea experiențelor tuturor laboratoarelor. Institutelor de cercetare-dezvoltare, în scopul simplificării managementului operativ, li se vor atribui statutul juridic de Institute publice autonome. Managementul strategic al institutelor va fi efectuat de Departamentul cercetare-dezvoltare și pregătirea profesională.
4. Stațiunile Tehnologico - Experimentale actuale, după precizarea suprafețelor de teren arabil, care vor fi transmise la balanța institutelor pentru efectuarea experiențelor științifice, să fie reorganizate în Întreprinderi de Stat, Stațiuni de Transfer Tehnologic și Extensiune, fondator MAIA. Managementul strategic al acestora fiind efectuat de Departamentul de Transfer Tehnologic și Extensiune.
5. Elaborarea direcțiilor și proiectelor de cercetare se efectuează de către MAIA în comun cu Institutele de cercetare-inovare și se expertizează de Consiliul Național de Expertiză și Secția de Științe Agricole ale CSSDT.

Stimate Domnule Ministru,

În numele oamenilor de știință din sectorul agroalimentar, ne adresăm către Dumneavoastră, doctor habilitat, profesor universitar, în speranța că opinia noastră va fi luată în considerare la definitivarea Conceptului reformei în cercetare-inovare, educație și extensiune din domeniul agroindustrial.

Academicieni

FURDUI T.

GAINA B.

LUPAȘCU M.

TOMA S.

URSU A.

CIUBOTARU A.

Membri corespondenți

VRONSCHIH M.

PATRON P.

ZGARDAN E.

Profesori universitari

GUCEAC I.

BOINCEAN B.

BOTNARI V.

LUPAȘCU T.

TELEUȚĂ A.

STRATAN N.